

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТОНІКИ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

THEORY AND PRACTICE OF THE FORMATION OF ARCHITECTURE OF ECONOMIC SPACE

Стаття присвячена подальшому удосконаленню теоретичних основ та підготовці практичних рекомендацій щодо формування архітектури економічного простору регіону. Проаналізовано сучасні погляди науковців на елементи архітектури економічного простору, його ознаки та вплив на результативність функціонування регіонів. Охарактеризовано законодавчу базу, що визначає засади територіального устрою України. Оцінено вплив децентралізації на формування економічного простору регіонів України. Наведено перелік та загальну характеристику ознак сучасного економічного простору, його структуру. Охарактеризовано ключові ознаки формування ефективної архітектури та забезпечення регіонального розвитку в умовах глобальної конкуренції. Встановлено, що особливості формування економічного простору насамперед визначаються відповідним рівнем адміністративно-територіальної одиниці, що як цілісна система має відповідні об'єкти та цілі управління.

Ключові слова: регіон, Україна, економічний простір, регіональний розвиток, архітектура регіонального простору.

The theoretical justification and the practical recommendations for the formation of the architecture of the economic space of the region are proposed and grounded in article. The modern views of scientists on the elements of the architecture of the economic space, the features of the economic space and its influence on the effectiveness of the functioning of the regions are analyzed. The legislative framework defining the principles of the territorial system of Ukraine is characterized. The influence of decentralization on the formation of the economic space of the regions of Ukraine was assessed. The regional disintegration is the most dangerous consequence of the imperfect organization of the economic space. The regional disintegration and the national macroeconomics destructiveness lead to the emergence of significant socio-economic disparities, uneven economic growth, disruption of the processes of economic reproduction and the corresponding reproductive proportions as at the regional and national levels. The transformation of economic space in Ukraine is analyzed by the levels. The list and general characteristics of the features of the modern economic space are given. There are the following: 1) economic space is formed within the geographical space; 2) unity (legislative, political, informational, monetary and currency; institutional, fiscal, etc.); 3) integration (common labor, capital, goods and services market); 4) cyclical functioning and development; 5) combination of specialization and integration of economic activity; 6) integrity; 7) hierarchy; 8) polarization and heterogeneity. The key features of the formation of effective architecture and ensuring regional development in the conditions of global competition are characterized. The transparency, self-organization, self-reproduce ability, flexibility is the most important for economic space in terms of global competitiveness. The peculiarities of the formation of the economic space are primarily determined by the corresponding level of the administrative-territorial unit, which as a whole system has the corresponding management objects and goals.

Key words: region, Ukraine, economic space, regional development, architecture of regional space.

УДК 332.1:330.3

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct67-31>

Поліщук А.С.

аспірант кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаський державний технологічний університет

Polischuk Andrii

Cherkasy State Technological University

Постановка проблеми. Формування раціональної організації економічного простору в умовах глобальної конкуренції міст виходить з наступних потреб:

1) підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу регіону його основними економічними агентами для подальшого оптимального розміщення продуктивних сил і підвищення конкурентоспроможності території;

2) зниження соціально-економічних та фінансових диспропорцій між підсистемами регіону – адміністративно-територіальними одиницями (АТО);

3) розвиток інфраструктури для створення у необхідному обсязі державних та муніципальних послуг населенню та суб'єктам господарювання окремої території регіону.

Для задоволення цих потреб забезпечуються дієві механізми міжрегіональної взаємодії, ефективна організація територіального управління в нових умовах внутрішньої регіональної локалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Найбільш небезпечним наслідком недосконалої організації економічного простору України, на думку В. Родченка та Ю. Пруса є його регіональна дезінтеграція, яка в системі національної макроекономіки призводить до виникнення суттєвих соціально-економічних диспропорцій, нерівномірності економічного зростання, порушення процесів економічного відтворення та відповідних відтворювальних пропорцій як на регіональному, так і загальнодержавному рівнях [16].

А. Спілімберго (A. Spilimbergo), Н. Че (N. Che) Х. Сала-і-Мартін (X. Sala-i-Martin) обґрунтовують доцільність регіональної взаємодії та позитивний вплив змін в структурі економічного простору на розвиток регіонів [22; 23].

Проблеми ефективного формування фінансової складової регіонального економічного простору на його функціонування досліджені П. Агіоном (P. Aghion), П. Говітом (P. Howitt) Д. Майер-Фолкесом (D. Mayer-Foulkes) [18].

Н. Геннайолі (N. Gennaioli), Р. Ла Порта (R. La Porta), Ф. Лопес де Сіланес (F. Lopez de Silanes), А. Шлейфер (A. Shleifer) Ф. Ортега (F. Ortega), Дж. Пері (G. Peri) розглядають проблеми міграції людського капіталу в регіони з більш ефективними формами економічного, а також вплив структури останнього на регіональний розвиток [19; 20; 21].

Серед підходів щодо формування архітектури регіонального економічного простору, слід виділити праці О. Гранберга, що визначає два типи територіальної структури економічного простору – однорідну та вузлову. Елементами організації останньої науковець визначає центр, вузол, периферію [9]. М. Долішній та М. Паламарчук доповнюють останню такими елементами як зона та ареал [10]. С. Оліферчук визначає факторно-компонентну структуру економічного простору в складі інститутів суспільства та політично-правового середовища; людських ресурсів; економічних умов та природних ресурсів; фізичного та неречового капіталу [14]. Складовими регіонального економічного простору В. Родченко та Ю. Прус аргументовано називають виробничу, соціальну, інформаційну, транспортну, науково-інноваційну, адміністративно-політичну [16].

Ознаками економічного простору, визначених О. Бавико; І. Бистряковим, О. Гранбергом, Б. Данилишиним, О. Домбровський, М. Фащевським, Я. Олійником, А. Степаненко, В. Родченко, Ю. Прус, Л. Чернюк, М. Шевченком є: 1) економічний простір формується в межах географічного простору; 2) єдність (законодавча, політична, інформаційна, грошово-валютна; інституційна, фіскальна, тощо); 3) інтегрованість (спільний ринок праці, капіталу, товарів і послуг); 4) циклічність функціонування та розвитку; 5) поєднання спеціалізації та інтеграції господарської діяльності; 6) цілісність; 7) ієрархічність; 8) поляризованість та неоднорідність [7–17]. Єдиного підходу щодо першочерговості та другорядності цих ознак немає. Л. Чернюк зазначає, що межі економічного простору формуються географічними межами території, О. Домбровський стверджує, що вони визначаються параметрами інституційної системи економіки загалом, а основним критерієм виокремлення економічного простору є специфіка економічного виду (способу) діяльності, включеного в систему світових, глобальних суспільних відносин [8; 17; 11]. Н. Науменко наголошує на інформаційній асиметрії, особливості, що гальмує розвиток економічного простору [12]. Також щодо таких ознак, як ступінь цілісності, неоднорідності, єдності, ієрархічності підходи значно розходяться. На нашу думку, дискусійними є підходи щодо ієрархії складових економічного простору, які виокремлює О. Бавико [7]: політичний, що в свою чергу формує освітній і обидва вони формують інформаційний і далі економічний простір, а також

Т. Пепа, за думкою якого економічний простір є складовим соціального простору поряд з демографічним, екологічним та культурним [15].

Не дивлячись на значну кількість наукових праць щодо ефективного управління територіальним розвитком [7–23] проблема зменшення диспропорцій територіального розвитку, зокрема, просторових диспропорцій на основі міжрегіональної взаємодії, недостатньо досліджена.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування і практичні рекомендації щодо формування архітектури економічного простору регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Просторовий розвиток регіональної економіки передбачає насамперед визначення базових територіально-економічних одиниць для забезпечення керованості та концентрації фінансово-економічних і людських ресурсів. Базовими одиницями (таксонами) є регіони (області), райони в межах регіонів та інші адміністративно-територіальні одиниці (місто, село, селище) як територіальні системи, виокремлення яких, насамперед, обумовлені історичними та економічними особливостями розвитку і розміщенням продуктивних сил. Це викликає необхідність визначення закономірностей території щодо принципів раціоналізації економічного простору, розвитку різних типів територіальних систем, міжрегіональної та внутрішньої регіональної взаємодії, узгодження інтересів адміністративно-територіальних одиниць (АТО) різних та одного рівнів.

Чинне законодавство (ст. 133 Конституції України) визначає, що «систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села» [1]. Окремо існують території територіальних громад, що поки за законодавством не є юридично АТО, проте мають коди КАТОТТГ. Крім того, в ст. 1. Закону України «Про засади державної регіональної політики», надано визначення, крім регіону, як основного структурного елемента регіональної економіки, ще двох: 1) макрорегіону, як частини території України у складі декількох регіонів чи їх частин, об'єднаних за спільними ознаками, яким притаманні спільні проблеми розвитку, в межах якої реалізуються спеціальні для цієї території програми регіонального розвитку; 2) мікрорегіону – частини території регіону, що характеризується територіальною цілісністю та особливостями розвитку, в межах якої реалізуються спеціальні для цієї території проекти регіонального розвитку [2].

У Проекті Закону України «Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою України» визначено наступні рівні АТО (ст. 5.): 1) регіональний (Автономна Республіка Крим та області); 2) субрегіональний (райони в Автономній

Республіці Крим та в областях); 3) базовий (міста, селища, села); 4) допоміжний (райони в містах) [3]. Міста Київ та Севастополь, як і в Конституції України, ст. 133, віднесені в проєкті до АТО зі спеціальним статусом. Також слід додати, що в проєкті, на відміну від чинних нормативних актів, встановлено кількісні характеристики, що повинні бути дотримані при формуванні АТО субрегіонального та базового рівнів. У першому випадку загальна чисельність населення АТО повинна становити не менш як 150 тисяч жителів, виключення складають райони в гірській місцевості та/або на територіях із щільністю населення менше середньої щільності населення відповідної області, де ця межа може не братися до уваги за умови, що площа такого району перевищує середню площу району в області. У другому для міст визначено дві демографічні характеристики: загальна чисельність населення (не менш як 10 тисяч жителів); щільність населення (не менш як тисячу осіб на квадратний кілометр площі); для селища – демографічна (загальна чисельність населення не менш як 5 тисяч осіб) та інфраструктурна (утворення та розвиток АТО пов'язані з розташуванням підприємств, залізничних вузлів, гідротехнічних, інших споруд і об'єктів, АТО має соціальну, комунальну і транспортну інфраструктуру); для села з згаданих вище характеристик селища демографічна є верхньою межею, а інфраструктурна не передбачає наявності в його межах промислових, транспортних об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури [3].

Отже, особливості формування економічного простору насамперед визначаються відповідним

рівнем адміністративно-територіальної одиниці, що як цілісна система має відповідні об'єкти та цілі управління, табл. 1.

Архітекtonіка економічного простору доповнюється (поряд з визначеними в табл. 1. структурними елементами) складовими наднаціональних рівнів (транскордонний (простір транскордонних союзів сусідніх держав та регіонів) міжнародний (простір інтеграційних економічних утворень міжнародного рівня, економічних союзів) глобальний (економічний простір світу) і загалом налічує 8 структурних елементів, рис. 1.

Поряд зі змінами просторової організації низки обласних центрів, обумовлених урбанізаційними та агломераційними процесами, внаслідок реформи децентралізації, розпочатої в Україні у 2014 році, відбулися значні трансформації, пов'язані з укрупненням районів в межах регіонів та створенням об'єднаних територіальних громад.

Постановою Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17.07.2020 р. визначено нові адміністративні центри та території територіальних громад в межах кожного регіону України, а також унормовано створення 140 районів замість 490, табл. 2 [4].

Через військову агресію Росії та повномасштабне вторгнення формування нових 10 районів замість наявних 14 на території Автономної Республіки Крим буде можливим лише після деокупації, також сьогодні на непідконтрольній території Донецької та Луганської област ей перебувають сім районів. Як видно з таблиці, найбільших трансформацій зазнав субрегіональний рівень,

Таблиця 1

Адміністративно-територіальна архітекtonіка економічного простору

Об'єкт управління / рівень	Цілі управління	Суб'єкт управління
Держава / національний	Задоволення суспільних потреб, реалізація державної регіональної політики, формування єдиного вектору соціально-економічного розвитку	Органи державного управління
Макрорегіон / макрорегіональний	Вирішення спільних проблем розвитку, зменшення міжрегіональних диспропорцій просторового розвитку	Регіональні органи державного управління
Регіон / регіональний	Реалізація регіональної соціально-економічної політики в межах повноважень, створення сприятливих умов просторового розвитку, використання та відтворення ресурсного потенціалу регіону, функціонування суб'єктів регіональної економіки	Регіональні органи державного управління
Мікрорегіон / субрегіональний	Консолідація сил, ресурсів і розподіл повноважень між рівнями влади для комплексного просторового розвитку та вирішення соціально-економічних проблем регіону	Регіональні органи державного управління субрегіонального рівня, органи місцевого самоврядування, інші стейкхолдери території
Місто, селище, село / базовий	Забезпечення якості життя населення, умов для функціонування та задоволення потреб місцевих економічних агентів з урахуванням можливостей та вимог просторового розвитку	Органи місцевого самоврядування, інші стейкхолдери території

Джерело: складено автором

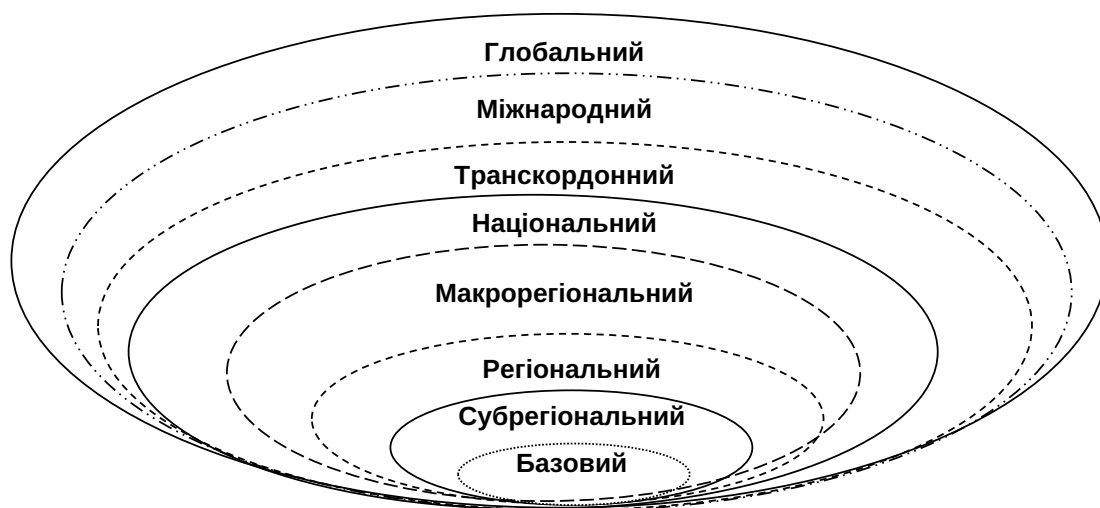

Рис. 1. Архітектура економічного простору

Джерело: складено автором

де кількість районів зменшилась у 3,5 рази, кількість об'єднаних територіальних громад зросла за останні два роки у 2,14 рази. Тоді як на базовому рівні змінилася лише кількість найменших таксонів, зокрема, у Дніпропетровській області одному селищу надано статус села, а у Вінницькій, Одеській, Чернігівській кількість сіл у результаті децентралізації зменшилась на 1 одиницю, в Херсонській – на дві. Мінімальний демографічний критерій, покладений в основу укрупнення на субрегіональному рівні – 150 тисяч населення району, що є європейським територіальним параметром «Номенклатури територіальних одиниць NUTS-3» [5]. Середня чисельність населення таксону субрегіонального рівня – 311 тис. осіб.

Найбільша чисельність населення в районах з адміністративними центрами, що до 2020 року мали статус обласних центрів, з них 5 районів з чисельністю більше 1 млн. осіб, найбільший за чисельністю – Харківський район. Гірські райони природньо мають найменшу чисельність та щільність населення, з них найменший за чисельністю населення Верховинський район. У 74 % районів України середня чисельність населення складає 213 тис. осіб. Середня щільність населення у районах – 80,35 осіб/км². Водночас, слід зазначити, що більшість районів мають щільність населення в межах 20-40 осіб/км². Більше 1000 осіб/км² лише в м. Києві [6].

До переліку ознак економічного простору, що визначені в останніх наукових дослідженнях з цієї тематики, на наш погляд, слід додати такі: відкритість, самоорганізацію, здатність до самовідтворення, гнучкість та переорієнтація економічного простору під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів в умовах глобальної конкуренції. Притаманність економічному простору саме таких

ознак визначає здатність регіону до конкуренції та залучення додаткових ресурсів для розвитку в сучасних умовах.

Висновки з проведеного дослідження. Ключовими аспектами реформи децентралізації є зменшення міжрегіональних та внутрішніх регіональних диспропорцій соціально-економічного розвитку, забезпечення більш ефективного управління територіями шляхом передачі значної частини організаційно-економічних та фінансових повноважень від органів державного управління органам місцевого самоврядування.

Суб'єкти управління національного рівня через різні інститути, механізми та інструменти здійснюють регулювання та управління економікою країни та її територіальних одиниць, формують єдиний вектор соціально-економічного розвитку держави. На макрорегіональному рівні здійснюється узгодження державних та регіональних інтересів, у т.ч. щодо функціонування і розвитку макроекономічних зон. На регіональному рівні з урахуванням державних пріоритетів соціально-економічного розвитку та регіональних особливостей формується соціально-економічна політика регіону. На субрегіональному (мікро-) рівні реалізуються основні напрямки територіального розвитку АТО з урахуванням інтересів регіону, а також здійснюється внутрішнє регіональне співробітництво. Суб'єктами управління на цьому рівні, виступають як регіональні органи державного управління та місцевого самоврядування, так і інші стейкхолдери території або економічні агенти як власники особливих інтересів.

На базовому рівні відбувається управління функціонуванням і розвитком території, надання соціальних послуг населенню та забезпечення життєдіяльності суб'єктів господарювання. Особливістю цього рівня управління є його

Таблиця 2

Кількість адміністративно-територіальних одиниць¹

Регіон	Райони		Об'єднані територіальні громади		Міста ¹	Райони у містах ¹	Селища		Села	
	2019 ²	2021 ²	2019 ²	2021 ²	2019 ² , 2021 ²	2019 ² , 2021 ²	2019 ²	2021 ²	2019 ²	2021 ²
Україна	490	140	686	1469	461	108	883	882	28376	28372
АРК	14	14	–	–	16	3	56	56	947	947
Вінницька	27	6	35	63	18	–	29	29	1457	1456
Волинська	16	4	41	54	11	–	22	22	1054	1054
Дніпропетровська	22	7	56	86	20	18	46	45	1435	1436
Донецька	18	8	10	66	52	21	131	131	1115	1115
Житомирська	23	4	47	66	12	2	43	43	1613	1613
Закарпатська	13	6	6	64	11	–	19	19	578	578
Запорізька	20	5	36	67	14	7	22	22	914	914
Івано-Франківська	14	6	28	62	15	–	24	24	765	765
Київська	25	7	9	69	26	–	30	30	1126	1126
Кіровоградська	21	4	5	49	12	2	27	27	991	991
Луганська	18	8	9	37	37	4	109	109	780	780
Львівська	20	7	25	73	44	6	34	34	1850	1850
Миколаївська	19	4	28	52	9	4	17	17	885	885
Одеська	26	7	26	91	19	4	33	33	1123	1122
Полтавська	25	4	44	60	16	5	20	20	1805	1805
Рівненська	16	4	28	64	11	–	16	16	999	999
Сумська	18	5	34	51	15	2	20	20	1455	1455
Тернопільська	17	3	39	55	18	–	17	17	1023	1023
Харківська	27	7	17	56	17	9	61	61	1673	1673
Херсонська	18	5	24	49	9	3	31	31	658	656
Хмельницька	20	3	39	60	13	–	24	24	1414	1414
Черкаська	20	4	31	66	16	2	14	14	824	824
Чернівецька	11	3	27	52	11	–	8	8	398	398
Чернігівська	22	5	42	57	16	2	29	29	1465	1464
Київ	–	–	–	–	1	10	–	х	–	х
Севастополь	–	–	–	–	2	4	1	1	29	29

¹ через відсутність змін на рівні таксону дані за 2019 та 2021 рр. ідентичні

² на 1 січня відповідного року

Джерело: складено автором на основі [6]

подвійний суб'єктно-об'єктний характер, коли населення виступає в якості і суб'єкта, і об'єкта управління. АТО цього рівня (місто, селище, село) в наведеній ієрархії є базовими елементами чи базовими таксонами. Інтенсивність і ефективність взаємодії економічних агентів, що знаходяться на території базового таксону, залежить від особливостей АТО (потенціалу, інфраструктури, умов господарської діяльності тощо).

Відкритість, самоорганізація, здатність до самовідтворення, гнучкість та переорієнтація економічного простору під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів є ключовими ознаками формування

ефективної архітекτονіки та забезпечення регіонального розвитку в умовах глобальної конкуренції.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> (дата звернення: 02.06.2022).

2. Закон України «Про засади державної регіональної політики» № 156-VIII, від 05.02.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 02.06.2022).

3. Проект Закону України «Про порядок вирішення питань адміністративно-територіального устрою

Україні» № 4664 від 28.01.2021. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70936 (дата звернення: 04.06.2022).

4. Постанова Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 33, ст.235.

5. NUTS – Nomenclature of territorial units for statistics. Principles and Characteristics. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/principles-and-characteristics> (дата звернення: 03.06.2022).

6. Державна служба статистики України. Статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 05.06.2022).

7. Бавико О. Є. Архітектура сучасного регіонального економічного простору. *Економіка та держава*. № 7/2012. С. 18–21.

8. Бистряков І. К., Чернюк Л. Г. Економічний простір: аспекти методологічного визначення. За заг. ред. д-ра екон. наук., проф. чл.-кор. НАН України Б. М. Данилишина. Київ : РВПС України НАН України. 2006. 56 с.

9. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики. Гос. ун-т Высш. шк. экономики. Москва : ГУВШЭ, 2000. 495 с.

10. Долішній М. І., Паламарчук М. М., Паламарчук О. М., Шевчук Л. Т. Соціально-економічне районування України. НАН України. Інститут регіональних досліджень. Львів, 1997. 50 с.

11. Домбровський О. Г. Модус «економічного простору» в архітектоніці геокону. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012 № 37. С. 19–23.

12. Науменко Н. Ю. Теоретико-методологічні підходи до інформаційної ситуації та інформаційної асиметрії в умовах економічного простору. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 27, частина 2. С. 7–14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-23>.

13. Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Єдність економічного простору і шляхи її забезпечення в географічному дискурсі. *Економічна та соціальна географія*. 2012. Вип. 64. С. 3–14.

14. Оліферчук С. І. Економічний простір: сутність, ознаки та структура. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 6 (133). С. 74–79.

15. Пепа Т. В. Регіональна динаміка і трансформація економічного простору України. Черкаси : Брама-Україна, 2006. 440 с.

16. Родченко В. Б., Прус Ю. І. Теоретико-методичні засади розвитку регіонального економічного простору в умовах трансформаційних зрушень. *Соціальна економіка*. 2016. Вип. 52. № 2. С. 46–53.

17. Фащевський М. І., Чернюк Л. Г. Сутність і структура економічного простору. *Продуктивні сили України*. 2006. № 1. С. 21–23.

18. Шевченко М. Модель світу початку XXI століття: Філософський аналіз. *Людина і політика*. 2003. № 3. С. 17–21.

19. Aghion P., Howitt P., Mayer-Foulkes D. The effect of financial development on convergence: Theory and evidence. *Quarterly Journal of Economics*, 2005. 120(1), pp. 173–222.

20. Gennaioli N., La Porta R., Lopez de Silanes F., Shleifer A. Human capital and regional development.

Quarterly Journal of Economics, 2013. 128(1), pp. 105–164.

21. Gennaioli N., La Porta R., Lopez de Silanes F., Shleifer A. Growth in regions. *J. Econ Growth*. 2014. 19. P. 259–309. DOI <https://doi.org/10.1007/s10887-014-9105-9> (дата звернення: 05.06.2022).

22. Ortega F., Peri G. The causes and effects of international migrations: Evidence from OECD Countries 1980–2005. *NBER working paper*, no. 14833. 2009.

23. Sala-i-Martin X. Regional cohesion: Evidence and theories of regional growth and convergence. *European Economic Review*. 1996. 40(6), p. 1325–1352.

24. Spilimbergo A., Che N. X. Structural reforms and regional convergence. *IMF Working Paper*. 2012. No. 12/106.

REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. Available at: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution> (accessed 02 June 2022). (in Ukrainian)

2. Zakon Ukrainy «Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky» № 156-VIII, vid 05.02.2015 [Law of Ukraine "On the Principles of State Regional Policy" No. 156-VIII, dated February 5, 2015]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (accessed 02 June 2022). (in Ukrainian)

3. Proekt Zakonu Ukrainy «Pro poriadok vyrishennia pytan administratyvno-terytorialnoho ustroiu Ukrainy» № 4664 vid 28.01.2021 [Draft Law of Ukraine "On the procedure for resolving issues of the administrative and territorial system of Ukraine" No. 4664 dated 28.01.2021]. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70936 (accessed 04 June 2022). (in Ukrainian)

4. Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine "Pro utvorennia ta likvidatsiiu raioniv" (2020) [On the formation and liquidation of districts]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*, № 33, st. 235.

5. NUTS – Nomenclature of territorial units for statistics. Principles and Characteristics. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/principles-and-characteristics> (accessed 03 June 2022).

6. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Statystychna informatsiia [State Statistics Service of Ukraine. Statistical information]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 05 June 2022).

7. Bavyco, O. Ye. (2012) Arkhitektonika suchasnoho rehionalnoho ekonomichnoho prostoru. [The architecture of the current regional economic space]. *Економіка та держава*, no. 7/2012, pp. 18–21. (in Ukrainian)

8. Bystryakov, I. K., Cherniuk, L. H. (2006) Ekonomichnyi prostir: aspekty metodolohichnoho vyznachennia [Economic space: aspects of methodological definition]. (ed. by B. M. Danilishin) RVPS Ukrainy NAS of Ukraine, Kyiv, 56 p. (in Ukrainian).

9. Hranberh, A. H. (2000) Osnovi rehyonalnoi ekonomyky [Fundamentals of regional economics]. Moscow: HUVShE, 495 p.. (in Russian)

10. Dolishnii, M. I., Palamarchuk, M. M., Palamarchuk, O. M., Shevchuk, L. T. (1997) Sotsialno-ekonomichne raionuvannia Ukrainy [Socio-economic

zoning of Ukraine]. NAN Ukrainy. Instytut rehionalnykh doslidzhen. Lviv, 50 p. (in Ukrainian).

11. Dombrovskiy, O. H. (2012) Modus «ekonomichnoho prostoru» v arkhitektonitsi heokonu [The mode of “economic space” in geoeconomic architecture]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 37, pp. 19–23 (in Ukrainian)

12. Naumenko, N. Yu. (2019) Teoretyko-metodolohichni pidkhody do informatsiinoi sytuatsii ta informatsiinoi asymetrii v umovakh ekonomichnoho prostoru. [Theoretical and methodological approaches to the information situation and information asymmetry in the conditions of the economic space] *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, vol. 27, no. 2, pp. 7–14. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2019-27-23> (in Ukrainian) (accessed 05 June 2022).

13. Oliinyk, Ya. B., Stepanenko, A. V. (2012) Yednist ekonomichnoho prostoru i shliakhy yii zabezpechennia v heohrafichnomu dyskursi [The unity of the economic space and ways of ensuring it in the geographical discourse] *Ekonomichna ta sotsialna heohrafiia*, vol. 64, pp. 3–14. (in Ukrainian)

14. Oliferchuk S.I. (2012) Ekonomichniy prostir: sutnist, oznaky ta struktura. [Economic space: essence, features and structure] *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 6 (133), pp. 74–79. (in Ukrainian)

15. Pepa, T. V. (2006) *Rehionalna dynamika i transformatsiia ekonomichnoho prostoru Ukrainy* [Regional dynamics and transformation of the economic space of Ukraine]. Cherkasy: Brama-Ukraina. 440 p. (in Ukrainian)

16. Rodchenko, V. B., Prus, Yu. I. (2016) Teoretyko-metodychni zasady rozvytku rehionalnogo ekonomich-

noho prostoru v umovakh transformatsiinykh zrushen [Theoretical and methodical bases of the development of the regional economic space in the transformational wreckage consequences]. *Sotsialna ekonomika*, vol. 52, no. 2, pp. 46–53. (in Ukrainian)

17. Fashchevskiy, M. I., Cherniuk, L. H. (2006) Sutnist i struktura ekonomichnoho prostoru. Produktivni syly Ukrainy [The essence and structure of the economic space]. *Produktivni syly Ukrainy*, no. 1, pp. 21–23. (in Ukrainian)

18. Shevchenko, M. (2003) Model svitu pochatku KhKhI stolittia: Filosofskiy analiz [Model of the world at the beginning of the 21st century]. *Liudyna i polityka*, no. 3, pp. 17–21. (in Ukrainian)

19. Aghion, P., Howitt, P., Mayer-Foulkes, D. (2005) The effect of financial development on convergence: Theory and evidence. *Quarterly Journal of Economics*, no. 120(1), p. 173–222.

20. Gennaioli, N., La Porta, R., Lopez de Silanes, F., Shleifer, A. (2013) Human capital and regional development. *Quarterly Journal of Economics*, no. 128(1), pp. 105–164.

21. Gennaioli, N., La Porta, R., Lopez de Silanes, F., Shleifer, A. (2014) Growth in regions. *J. Econ Growth*. 19. P. 259–309p DOI 10.1007/s10887-014-9105-9.

22. Ortega, F., Peri, G. (2009) The causes and effects of international migrations: Evidence from OECD Countries 1980–2005. *NBER working paper*, no. 14833.

23. Sala-i-Martin, X. (1996) Regional cohesion: Evidence and theories of regional growth and convergence. *European Economic Review*, no. 40(6), p. 1325–1352.

24. Spilimbergo, A., Che, N. X. (2012) Structural reforms and regional convergence. *IMF Working Paper*, no. 12/106.